

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus VIII. De Conjugio Leprosorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

TITULUS VIII.

De Conjugio Leprosorum.

SUMMARIUM.

1. Quid sit lepra, & alii similes morbi.
2. Lepra superveniens, vel antecedens ignorata, dat justam causam resiliendi à Sponsalibus de futuro.
3. 4. Non tamen dissolvit Matrimonium quoad vinculum. An quoad thorum & cohabitationem?

Sciendum, ab impedimentis Matrimonii, quæ consensum vel tollunt, vel non legitimum efficiunt, & huc usque explicata sunt, uti sunt *aratis, clandestinitatis, ligaminis, conditionis non impleta, Ordinis & voti solennis, criminis, progressum nunc fieri ad impedimenta, quæ contrahentium personas, qualitatem & statum respiciunt, uti conditionis servilis, cognitionis spiritualis, & legalis, consanguinitatis, & affinitatis, ac impotentia*, de quibus deinceps. In hoc titulo quasi intercalari ponitur dispositio ad ista, scilicet morbus contagiosus & lepra, quæ quidem repugnare videtur Matrimonio, utpote individuum vitæ societatem exigenti, à qua separatur; impedimentum tamen dirimens non est, imò nec impediens Matrimonium, cum valide & licite contrahant Matrimonium leprosi, vel sanus cum leprosa, uti supponitur c. 2. h. r. & nullo Jure prohibentur contrahere: licet à Sponsalibus resiliendi potestatem tribuat parti sanæ, si superveniat, vel prius existens postmodum primum innotescat, uti videbimus. Lepra autem, ut eam describit Paulus Zacchias in *99. Medico-Legalib. lib. 3. tit. 3. q. 5. n. 1.* est cutis asperitas cum pruritu & corporis colliquatione, depascens profundas corporis partes orbiculatim, atque piscium instar squammas ex sese emittens. Huic similis est Elephantiasis, vel omnino indistincta. Lepra hic æquiparantur alii morbi contagiosi, uti *Pestis, Lues Venerea, seu morbus Gallicus*, qui est infectio seu contaminatio massæ sanguineæ, ex coitus præcipue inquinamenti, vel alio modo per contagium communicata: item *Tubercula*, seu *Phtisis*, h. e. ulcus pulmonis, ex quo consumptiva febris, *Hedica* dicta, generatur: adeoque & *Febris Hedica*: *Epilepsia* verò, licet hanc quoque per contagium fuisse communicatam aliquando notatum sit, periculum tamen certum infectionis non habet, nec communicari solet ab uno homine in alium. Paulus Zacchias q. 6. n. 4. Igitur quæ afferemus de lepra, pariter quoque intelligenda erunt de aliis morbis contagiosis, sed fere de *Peste, Lue Venerea, & Phtisi* tantum, quæ ultima tamen periculum infectionis solum habet respectu junioris conjugis à seniori, non vicissim, uti testatur idem Auctor. Maximum autem periculum infectionis oritur ex coitu maris & sceminae, & adhuc certius viro, qui

conjugitur sceminae leprosa &c. quam hinc, si conjugatur viro leproso, ut docet Sanch.

Dico 1. Lepra superveniens Sponsalibus, vel præcedens quidem, at ignorata, præbet justam causam resiliendi parti sanæ, c. 2. h. r. cum utique lepra superveniens, vel ignorata, sit habenda pro mutatione notabili. Aliud est, si præcessit, & non fuit ignorata; qui enim scienter cum leprosa contrahit Sponsalia, sibi imputari debet periculum infectionis. Quod autem liceat se in periculum hujus infectionis conjicere, inde colligitur, quod vitam non auferat illico, sed lente duntaxat eidem noceat: imò licitum est in gratiam alterius vel aliâ justâ de causâ periculo non tantum morbi, sed etiam celeris mortis se exponere, uti patet in militibus, nautis, & iis, qui pestiferis intervium.

Dico 2. Lepra superveniens, vel præcedens ignorata, non dissolvit Matrimonium quoad vinculum, sive illud sit Consummatum, sive Ratum duntaxat. 2. Nec quoad cohabitationem, & thorum, seu quoad obligationem reddendi leproso conjugii debitum conjugale, si lepra non sit confirmata, maligna, & contagiosa, seu ex judicio Medicorum vel peritorum non invehens satis certum periculum gravis infectionis. 3. Non obstante, quod periculum sit proli leprosa nascituræ. 4. Quoad thorum tamen dissolvit, quando contagiosa, & gravis infectionis periculum habet superveniens lepra. 5. Aut præcessit ignorata, 6. Vel quando tantum creat horrorem alteri parti, ut ei difficillimum sit reddere debitum, ut sæpe contingit, maxime si lepra est leonina, ut vocant, & faciens membra putrescere; non obstante, quod ex parte infecta sit periculum incontinentiæ. Pars 1. & 2. sumitur ex c. 1. & 2. h. r. textus c. 2. cit. sic habet: *quoniam nemini licet (exceptâ causâ fornicationis) uxorem dimittere: constat, quod, si mulier lepra percussa fuerit, seu aliâ gravi infirmitate detenta, non est à viro propterea separanda, vel etiam dimittenda. --- Quod si virum, si uxorem, leprosum fieri contigerit, & infirmum à sacro carnale debitum exigit, generali præcepto Apostoli, quod exigitur, est solvendum: cui præcepto nulla in hoc casu exceptio invenitur.* Pars 3. ex eo, quod proli melius sit existere leprosam, quam omnino non existere. Sanch. l. 9. de Matrim. d. 24. n. 25. cum S. Th. & aliis pluribus. Pars 4. colligitur ex mente contrahentium, qui non censentur se obligare voluisse ad cohabitandum & debitum reddendum cum periculo gravis infirmitatis contrahendæ; cum ordo charitatis exigit proprii individui incolumitatem præferri alienis solatiis. Paulus Zacch. l. 9. tit. 10. q. 4. n. 7. fopp. item *Consilio 36. n. 3.* Sanch. lo. cit. n. 2. & 17. Barbosa in c. 2. cit. n. 2. & alii passim. Pars 5. ex simili ratione; quia nempe non censetur pars sana, præsertim decepta, ad tam grave periculum subeundum se obligasse. Pars 6. inde suadetur, quod talis horror reddat moraliter impossibilem redditionem debiti: ad quam

quam utique non datur obligatio. Sanch. lo. cit. n. 21. Periculum incontinentiæ aliis mediis à parte infecta tolli potest, ac debet, uti debet à personis extra Matrimonium existentibus. Et iste horror etiam illum deobligare potest à reddendo debito, qui scienter contraxit cum leprosa; quamvis talem non excuset periculum infectionis, uti docet Gobat cum communiori contra Palao.

Oppones 1. In d. c. 1. & 2. non fit mentio de Matrimonio præcisè Rato: ergo istud dissolvitur per lepram supervenientem. Confirmatur tum ex c. fin. h. t. ubi ad quætionem, an sponsus compelli debeat ad consummandam materialem copulam cum parte in lepram incidente, respondit Papa, ad eam accipiendam cogi non debere, cum nondum inter eos Matrimonium fuerit consummatum: tum ex can. 18. caus. 32. q. 7. ubi Papa de casu, quo uxor infirmitate correpta non voluit debitum reddere conjugale marito, si se continere non potuerit, potestatem concessit ducendi aliam, modo subsidii opem non subtrahat ab illa, quam infirmitas præpedit: hoc autem de Matrimonio Consummato, utpote Jure Divino insolubili, intelligi non potest: ergo de Matrimonio Rato: ergo hoc dissolvitur per lepram vel infirmitatem aliam supervenientem. 2. Christus Mat. 5. & 19. propter solam fornicationem conjugis dedit potestatem instituendi divortium & separationem quoad thorum: ergo, utut magnum sit periculum infectionis, vel ingens horror, manet obligatio cohabitandi & reddendi debitum. R. ad 1. sufficit, quòd cit. cc. loquantur de Matrimonio cum præcisione à Consummato & Rato: modò lepræ nunquam in Jure detur vis dissolvendi Matrimonium Ratum; cum ex natura sua sit indissolubile, & nunquam ipso Jure solvatur, nisi id exprimat Jus: Jus verò unicum casum exprimit, nempe Professionem Religiosam, qua solvitur Matrimonium Ratum, c. 2. & 7. de Convers. conjug. Id quidem concedo, quòd lepra superveniens, vel ignorata possit esse sufficiens causa, ut Papa in tali Matrimonio præcisè Rato dispenseret: ipso autem Jure dissolvi, asserere defectus Juris prohibet. Ad c. fin. cit. dico, ibi sermonem esse de Sponsalibus, non de Matrimonio Rato, & Sponsus dicitur non compellendus ad accipiendam Sponsam, leprà correptam, & ad consummandum, h. e. ad perfectè contrahendum Matrimonium de præsentì, ut responsio concordet interrogationi. Ad d. can. 18. ajo, ibi à Pontifice fuisse dispensatum in Matrimonio Rato propter supervenientem conjugis infirmitatem. Sic canonem cit. interpretatur cum Gl. Barbosa, & Pontius. Vel dic cum Gonzal. in d. c. fin. n. 9. & aliis, textum loqui de muliere, quæ laboravit antecederet non quacunque infirmitate, sed arctitudine, vi cujus ad Matrimonium erat inhabilis. Neque te terreat verba ultima, quibus vir prohibetur ab illa subtrahere opem subsidii: quia hæc sub-

Lib. IV. R. P. Vini Pichler.

dia consistebant in restitutione dotis, vel per modum consilii fuerunt suasa à Pontifice, non præcepta. P. Wiestner h. t. n. 4. cum Gl. Ad 2. Propter solam quidem fornicationem conjugis data est potestas à Christo instituendi divortium perpetuum; temporaliter tamen etiam ex aliis justis causis, uti est sævitia, periculum animæ, molesta cohabitatio ob rixas, &c. periculum corporis, ad quod meritò refertur lepra contagiosa, divertere licet, ut habet communis, nempe quamdiu lepra non sanatur.

TITULUS IX.

De Conjugio Servorum.

SUMMARIUM.

1. Servi propriè & impropriè quinam dicantur.
2. Cum servis impropriè dictis valide contrahitur Matrimonium.
3. 4. Item cum servo vel ancilla propriè dictis, si pars ingenua prius sciat conditionem servilem alterius.
5. Non verò, si eam ignoret.
6. Impedimentum Conditionis Servilis est introductum Jure Ecclesiastico, non Naturali.

Sciendum, Servos in Jure dupliciter accipi. 1. pro illis, qui glebæ vel fundo colendo sunt adscripti, ac propterea *Adscripti* vel *Glebarii* nuncupantur, vel impropriè dicti, suisque dominis ita sunt adstricti, ut sine eorum voluntate, & manumissione à cultura fundi recedere nequeant, suarumque possessionum fructus omnes præter sumptum & victum isdem reddere teneantur, censenturque pars fundi: ex iis verò nati appellantur *Originarii*. Quibus valde vicini sunt, quos vocant *homines proprios*, *Leibeigene*, licet durioris nonnihil conditionis sint. Gail. de Pignorat. Observ. 8. Et hujusmodi existunt plurimi in Westphalia, Hassia, Holfatia, Bohemia, Polonia, Suevia; pauci in Bavaria, & vix ulli, ubi plerique sunt emphytevtæ, feudatarii, coloni tantum. 2. Pro illis, qui ex Jure Gentium vel Civili contra naturalem libertatem alieno dominio ita subjecti sunt, ut instar aliarum rerum & patrimonii possideri, ac alienari possint, & quidquid acquirunt, dominis suis acquirant: isti sunt propriè dicti servi, fiuntque tales vel ex natiuitate, si nimirum ex ancilla (quæ vox strictè sumpta denotat feminam servituti propriæ obnoxiam, ut adeò ancilla & servus in stricta acceptione non differant nisi quoad sexum) nati; vel in bello justo, cum exteris Nationibus gesto, capti & servati sunt; hinc etenim, quia servati sunt, cum potuissent occidi, *servorum*, & quia quasi manu capti, *mancipiorum* nomen originem habet: cujusmodi servi propriè dicti defacto inter Christianos non amplius dantur, sed servitus strictè sumpta ob reverentiam & dignitatem Christianæ libertatis, in quam Christus nos asseruit, hodie